

Lausunto neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta annetun valtioneuvoston asetuksen (338/2011) muuttamisesta

Esitetyt muutokset asetukseen (3318/2011) neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta ovat lähtökohtaisesti perusteltuja ja kannatettavia. Niissä huomioidaan asianmukaisesti korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollosta annetun lain (695/2019), opetustoimen lainsäädännön sekä 1.1.2023 aloittavien hyvinvointialueiden vaatimat muutokset.

Asetuksen muutokset vastaavat sosiaali- ja terveydenhuoltolain uudistusta ja ovat suurelta osin teknisiä, jotka selventävät asetuksen soveltamista.

Esitämme joitakin havaintoja ja täsmennysehdotuksia.

- On hyvä, että säilytetään määräaikaisten terveystarkastusten järjestämisvelvollisuus ennalta määriteltynä ajankohtana ja velvoite järjestää yksilöllisen tarpeen mukaisia lisäkäyntejä (5§).
- Pykälä 16 käsittelee seksuaali- ja lisääntymisterveysneuvonta. Maininta ”alle kouluikäisen lapsen, oppilaan ja opiskelijan...” rajaa ne nuoret palvelun ulkopuolelle, jotka eivät opiskele. Asetuksessa ei myöskään oteta kantaa, missä ja miten aikuisten seksuaali- ja lisääntymisterveysneuvonta tulee järjestää. Olisi myös toivottavaa, että valtakunnassa selkeytetään seksuaali- ja lisääntymisterveyspalveluiden toiminnan ohjausta ja vastuuta Tarvitaan lisäksi päivitetty toiminta - ohjelma (Edistä, ehkäise, vaikuta – seksuaaliterveyden toimintaohjelma 2014 – 2020) ja päivitetyt asetuksen soveltamisohjeet (Asetuksen 380/2009 perustelut ja soveltamisohjeet, STM julkaisuja 2009:20). Hoitotakuun tulisi laajentua koskemaan kyseisiä palveluja. Hyvinvointialueen alueellisessa neuvolasuunnitelmassa sekä alueellisessa opiskeluhuoltosuunnitelmassa tulee huomioida seksuaali- ja lisääntymisterveyspalveluiden järjestäminen ja tuottaminen.
- Erilliset alueelliset opiskeluhuoltosuunnitelmat ja neuvolasuunnitelmat ovat hyvä uudistus hyvinvointialueen organisoitumisen näkökulmasta.
- Terveysneuvonnan tulisi jatkossa painottua lapsen ja perheen tarpeiden kuulemiseen sekä terveysneuvonnan yksilölliseen kohdentamiseen. Segmentoinnin kehittäminen ja käyttöönotto on erittäin toivottavaa.
- Laajaan terveystarkastukseen liitettävä huoltajan kirjallisella suostumuksella pyydettyä varhaiskasvatuksen, esiopetuksen tai koulun opettajan arvio lapsen tai oppilaan oppimisesta, kehityksestä ja hyvinvoinnista tukee kokonaisarviointia, mutta on haasteellinen toteuttaa käytännön työssä. Huoltajilta saattaa olla haasteellista saada kirjallisia suostumuksia ja arvion tekeminen työllistää opettajia ja muuta henkilökuntaa. Opettajan tekemää arviointia helpottaisi valmis lomakepohja. Koulun ammattilaisilla on kuitenkin monessa tapauksessa oleellista tietoa, joka tulisi saada tarkastuksen mukaan.
- Opiskeluterveydenhuoltoon oikeutettujen opiskelijoiden täsmennys on hyvä.
- Asetuksessa tulisi selkeyttää koulu- ja opiskeluterveydenhuoltoon kuuluva sairaanhoito.
- Koulu- ja opiskeluterveydenhuoltoon olisi tarkoituksenmukaista määritellä lakisääteiset henkilöstön mitoitusohjeet.

- Kaivataan myös koko asetuksen soveltamis- ja toimeenpano-ohjetta.

Jyväskylä 21.11.2022

Paula Käyhkö
palvelupäällikkö
neuvolat, koulu- ja opiskeluterveydenhuolto